

Verksamhetsberättelse 2023

Miljö- och byggnämnden

Fastställt av miljö- och byggnämnden
Framtagen av samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum 2024-02-08

Ärendenr MBN 2024/12

Version [1.0]

Verksamhetsberättelse 2023

Innehåll

1 Sammanfattning	2
2 Händelser av väsentlig betydelse	3
3 Förväntad utveckling	6
4 Måluppfyllelse samhällsperspektivet	9
5 Måluppfyllelse verksamhetsperspektivet	15
6 Kvalitetsberättelse	19
6.1 Inkomna synpunkter	22
7 Väsentliga personalförhållanden	23
7.1 Lönebildning	23
7.2 Personalvolym	24
7.3 Sjukfrånvaro	25
8 Ekonomisk uppföljning	26
8.1 Årets resultat	26
8.2 Nettokostnadsutveckling	28
8.3 Investeringar	28
9 Verksamhetsmått	30

1 Sammanfattning

Arbetet med att utveckla samhällsbyggnadsförvaltningens organisation pågick under hela 2023, med syfte att utveckla förvaltningen och dess processer för säkerställa nära ledarskap, god arbetsmiljö och god kvalitet i uppdragen. Samhällsbyggnadsförvaltningen har nu en ny organisation som består av sex avdelningar inklusive räddningstjänsten. Rekrytering av avdelningschefer genomfördes under hösten 2023 och rekrytering av enhetschefer beräknas vara klart i januari/februari 2024.

Medarbetarenkäten som genomfördes hösten 2023 visar en positiv utveckling för nästan alla index samt eNPS (attraktiv arbetsgivare) och för hållbart medarbetarengagemang (HME). Det är en något högre andel engagerade medarbetare och ledarskapet hos närmsta chef har utvecklats markant inom förvaltningen totalt sett. Fler medarbetare har förtroende för förvaltningsledningen och information från ledning har förbättrats.

Samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter har varit involverade i flera uppdrag och projekt utöver sina kärnuppdrag. Vissa avslutades under 2023 och vissa fortsätter även i 2024. Arbetet med Översiktsplan 2040 fortsätter och ska enligt plan skickas ut på granskning under 2024 för att antas innan årsskiftet 2024/2025. Grönplanen och klimatanpassningsplanen beslutades av regionfullmäktige oktober 2023. Arbetet med vattentjänstplanen, VA-policy och dagvattenhandboken fortsätter. Dessa uppdrag och projekt är och har varit resurskrävande för de involverade verksamheterna. Den nya prioriteringsmodellen för detaljplaneuppdrag har implementerats och förväntas börja ge effekt från 2024. Detta kommer ge förutsättningar för att fler projekt genomförs och att framförallt att fler bostäder kommer att kunna byggas.

Inströmningen av bygglovsansökningar och planansökningar har minskat. Det inkommer dock fortfarande många förfrågningar som tyder på att intresset för utveckling på Gotland fortfarande är högt. Det råder även låg ärendeströmning av beställning av nybyggnadskartor och utstakning. Lägre ärendeströmning ger framgent utrymme för verksamhetsutveckling och att arbeta av ärendeköer, minska handläggningstiderna, effektivisera befintliga processer samt vidareutveckla kundrådgivning och dialog med sökanden. Miljö- och hälsoskyddsverksamheten började under 2023 att hantera anmälningsärenden för inrättande av vattentäkter. Det är ett nytt arbetsområde och en ny typ av ärende som har varit resurskrävande. Inom livsmedel- och alkoholtillstånd genomfördes under 2023 Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell vilket även detta har varit ett mycket tidkrävande arbete. Den nya riskklassningsmodellen förväntas medföra en minskning av planerad kontrolltid och antal kontroller med cirka 30 procent, vilket påverkar verksamhetens intäkter och bemanningsbehov.

Under våren avslutades projektet ”Resan mot hållbar Hansestad- hållbar platsutveckling genom besökshantering” med en slutkonferens i mars. Projektet Digital dialog startades upp under 2021 och avslutades i oktober 2023.

Samhällsbyggnadsförvaltningens aktiva arbete med samverkan och dialog både internt inom Region Gotland och externt med andra aktörer inom både offentlig verksamhet och näringslivet har pågått under 2023 och fortsätter även framöver. I maj bjöd samhällsbyggnadsförvaltningen, regionstyrelseförvaltningen och teknikförvaltningen in till Region Gotlands första seminarium om hållbar samhällsbyggnad. Seminariet var lyckat med cirka 120 deltagare varav ett 50-tal externa deltagare. Merparten av externa deltagare kom från arkitektfirmor, byggföretag och fastighetsbolag som är verksamma på Gotland. Flera politiker från miljö- och byggnämnden, tekniska nämnden och regionstyrelsen deltog också

under dagen. Ett genomgående tema under konferensen var samverkan och dialog. Ett nytt kunskapsseminarium om samhällsbyggnad planeras till hösten 2024.

Projektet Stadsutveckling Visborg är i ett omstartskede. Stadsutveckling Visborg kommer att generera cirka 4 000 nya bostäder och cirka 40 000 kvm verksamheter av olika slag.

Exploateringsprojektet Artilleriet startade under 2015 och färdigställdes 2023. Inom Artilleriet har det tillskapats totalt 54 fastigheter varav 38 byggklara fastigheter för småhus och flerfamiljsbostäder. Vidare har Honnörsparken anlagts inom området. Försäljning av Romapaketet har skett och köparen har fått tillträde.

2023 års resultat visar ett underskott med 5 554 tkr (2022: -5 044 tkr). Intäkterna för året slutade på -17 566 tkr under budgeterad vilket påverkar resultatet negativt. Kostnaderna blev även lägre än budget med 12 012 tkr vilket påverkat resultatet positivt dock inte till en ekonomi i balans.

Hög arbetsbelastning på förvaltningens enheter samt att flera medarbetare deltar i olika projekt och uppdrag som inte är intäktbringande uppgifter har påverkat intäkterna negativt. Den minskande ärendeströmmingen har framförallt påverkat intäkterna negativt för geografisk information och bygglov där inkomna ärenden har minskat med 34 procent respektive 36 procent mellan 2021 och 2023.

En översyn av alla verksamheters timtaxor genomfördes under 2023. Utöver det återstår ett arbete med att kvalitetssäkra arbetstidsåtgången inom alla moment innan en ny taxekonstruktion kan beslutas i regionfullmäktige. Den nya taxan förväntas ha effekt först under andra halvan av 2024. Ny taxa för detaljplaner och planbesked togs fram under våren 2023. Den taxan godkändes av miljö- och byggnämnden i maj och har antagits av regionfullmäktige.

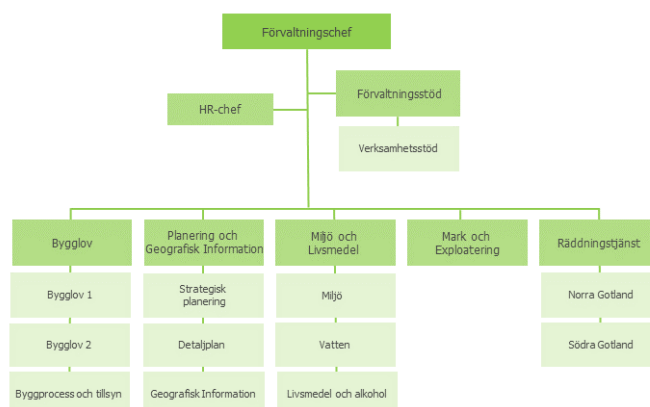
2 Händelser av väsentlig betydelse

Organisationsförändringar

Arbetet med att utveckla samhällsbyggnadsförvaltningens organisation pågick under hela 2023, med syfte att utveckla förvaltningen och dess processer för säkerställa nära ledarskap, god arbetsmiljö och god kvalitet i uppdragen. Ett förslag på ny organisation presenterades för medarbetarna i slutet av mars 2023 och fortsatt dialog, samverkan, förankring och vidareutveckling av förslaget pågick under perioden april-juni.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har nu en ny organisation som består av sex avdelningar:

- Förvaltningsstöd med en enhet
- Bygglov med tre enheter
- Planering och geografisk information med tre enheter
- Miljö och livsmedel med tre enheter
- Mark och exploatering
- Räddningstjänst med två enheter

Samhällsbyggnadsförvaltningens nya organisation

Rekrytering av avdelningschefer genomfördes under hösten 2023 och rekrytering av enhetschefer beräknas vara klart i januari/februari 2024.

Resurskrävande uppdrag och projekt

Samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter har varit involverad i flera spännande och viktiga uppdrag och projekt utöver sina kärnuppdrag. Vissa avslutades under 2023 och vissa fortsätter även i 2024. Dessa uppdrag och projekt är och har varit resurskrävande för de involverade verksamheterna.

Arbetet med att ta fram Översiktsplan 2040 påbörjades 2019 på uppdrag av regionfullmäktige och utförs av samhällsbyggnadsförvaltningen. Arbetet sker i kontinuerlig dialog med kunder, intressenter och allmänheten, framför allt genom samråd och granskning. Planen är ett av Region Gotlands viktigaste dokument och beskriver hur Gotland kan utvecklas på lång sikt. Granskning av översiktsplanen har skjutits fram något för att skapa utrymme för ytterligare politiskt dialog. Planen förväntas fortfarande antas innan årsskiftet 2024/2025. Arbetet med översiktsplanen har tagit arbetstid från flera av förvaltningens medarbetare inom enheterna plan, miljö- och hälsoskydd, geografisk information samt mark- och exploatering, men särskilt inom enhet plan som driver arbetet. Flera av förvaltningens medarbetare vars tänkta arbetsuppgifter är taxefinansierade uppgifter har istället arbetat med översiktsplanen. Detta har minskat förvaltningens taxefinansierade intäkter. Arbetet kommer även i fortsättningen att kräva resurser från dessa verksamheter.

I samband med arbetet med den nya översiktsplanen har arbetet med en klimatanpassningsplan pågått under året. Arbetet avslutades i oktober då planen antogs av regionfullmäktige. Detta var ett förvaltningsgripande arbete som genomfördes tillsammans med teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen. Enheterna plan, miljö- och hälsa och geografisk information deltog i arbetet med klimatanpassningsplanen. Som en del av klimatanpassningsplanen lanserade enhet geografisk information en karttjänst för översvämning och skyfall. Lanseringen satte mycket stor press på serverna och en av GIS-ingenjörerna sysselsattes delvis helt med att hålla igång tjänsterna på grund den höga belastningen.

Gotlands första grönplan färdigställdes under hösten och antogs av regionfullmäktige i september. Grönplanen är tänkt att användas som underlag för planering och i utveckling av Region Gotlands mark, men kan användas av alla för att få kunskap och inspiration om åtgärder för exempelvis biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Inom arbetet med grönplanen genomfördes en sociotopkartering där medborgarna fick tycka till om sina gröna favoritplatser. Medborgarna kom även med förbättringsförslag för att förstärka upp tätorternas gröna stråk.

Enheterna miljö- och hälsoskydd, geografisk information, plan och mark- och exploatering deltar i arbetet med den nya vattentjänstplanen som planeras gå ut på samråd under första kvartalet 2024, samt VA-policy och dagvattenhandbok. Enhet miljö- och hälsoskydd samordnar Region Gotlands arbete med miljö kvalitetsnorm för luft (PM10). I samband med bakterieutbrottet i dricksvattnet i Visbys vattenledningsnät i november bistod enhet geografisk information med bland annat mättningsarbete i vattentäkten Langs Hage och tillhandahöll en digital spolkarta för utspolning av vattenledningsnätet.

Under våren avslutades projektet ”Resan mot hållbar Hansestad- hållbar platsutveckling genom besökshantering” med en slutkonferens i mars. Projektet engagerade fem

samarbetspartners; Uppsala universitet, Gotlands museum, Gotlands besöksnärning, Visby centrum och länsstyrelsen. Projektet Digital dialog startades upp under 2021 och är Region Gotlands fortsatta resa mot en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess som möjliggör för dialog och delaktighet. Digital dialog finansierades med EU-medel via Tillväxtverket och Region Gotland. Projektet engagerade medarbetare ifrån såväl teknikförvaltningen som samhällsbyggnadsförvaltningen. Projektet avslutades och slutrapporterades i oktober 2023.

Exploateringsplan och budget för åren 2024-2028 beslutades av regionfullmäktige i maj. Arbete pågår nu för att ta fram underlag till exploateringsplan och budget 2025-2029.

Ärendehantering

Inströmningen av bygglovsansökningar och planansökningar har minskat. Det inkommer dock fortfarande många förfrågningar som tyder på att intresset för utveckling på Gotland fortfarande är högt. Andelen beslut av bygglov inom rätt tid har ökat successivt och ligger vid utgången av 2023 på nära 100 procent. Det råder även låg ärendeströmning av beställning av nybyggnadskartor och utstakning.

Enhet miljö- och hälsoskydd började under 2023 att hantera anmälningsärenden för inrättande av vattentäkter. Det är ett nytt arbetsområde och en ny typ av ärende. Vid framtagandet av föreskrifter som styr anmälningsplikten konstaterade förvaltningen att ärendetypen för med sig ytterligare arbete. Enheten tilldelades inte medel för detta.

Enhet livsmedel och alkoholtillstånd genomförde under 2023 Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell. På grund av förseningar i Livsmedelsverkets IT-stöd har hela genomförandet från insamlande av uppgifter till utskick av beslut och delgivanden skett manuellt. Detta har varit ett mycket tidkrävande arbete.

Kunskapsseminarium om hållbar samhällsbyggnad

I maj 2023 bjöd samhällsbyggnadsförvaltningen, regionstyrelseförvaltningen och teknikförvaltningen in till information och dialog med externa aktörer genom Region Gotlands första externa konferens om hållbar samhällsbyggnad. Seminariet var lyckat med cirka 120 deltagare varav ett 50-tal externa deltagare. Merparten av externa deltagare kom från arkitektfirmor, byggföretag och fastighetsbolag som är verksamma på Gotland. Flera politiker från miljö- och byggnämnden, tekniska nämnden och regionstyrelsen deltog också under dagen. Syftet med dagen var att skapa en gemensam bild av samtliga aktörers ansvar i samhällsbyggnadsprocessen. Ett genomgående tema under konferensen var samverkan och dialog.

Stadsutveckling Visborg

Projekt Stadsutveckling Visborg har varit i ett omstartsskede och personella resurser har tillsatts under 2023, projektdirektivet har uppdaterats och projektplan är under framtagande. Ett flertal utredningar har påbörjats med hjälp av konsulter och de ska utgöra underlag för Visborgsrådets utveckling. Stadsutveckling Visborg kommer att generera cirka 4 000 nya bostäder och cirka 40 000 kvm verksamheter av olika slag. Stadsutveckling Visborg är geografiskt uppdelat i fem större delområden som i sin tur kommer delas upp i separata exploateringsprojekt och infrastrukturprojekt. Marken inom delområdena ägs av

Från kunskapsseminarium om hållbar samhällsbyggnad 2023

både Region Gotland och privata markägare. Byggandet är tänkt att ske i flera etapper under en period som sträcker sig fram till 2040 eller längre.

Avslutade mark- och exploateringsprojekt

Exploateringsprojektet Artilleriet startade under 2015 och färdigställdes 2023. Inom Artilleriet har det tillskapats totalt 54 fastigheter varav en för förskola, en för parkering, 14 stycken för verksamheter och 38 byggklara fastigheter med cirka 850 bostäder. Det har också tillkommit 142 nya studentbostäder. Vidare har Honnörsparken anlagts inom området.

Försäljning av Romapaketet har skett och köparen har fått tillträde. Exploatören vill inom Ekgatan bygga bostäder och vill av det före detta Romabadet göra ett aktivitetscenter.

3 Förväntad utveckling

Ny organisation ska ge nära ledarskap, god arbetsmiljö och god kvalitet i uppdragen

Samhällsbyggnadsförvaltningens nya organisation är sjösatt från januari 2024. Organisationsförändringen förväntas ge bättre förutsättningar för ett nära ledarskap, god arbetsmiljö och ökad leverans i uppdragen inom förvaltningens alla verksamheter.

Rekrytering fortsätter

Under 2023 har omfattande rekrytering och introduktion pågått på de flesta enheter. Detta har krävt resurser från förvaltningens verksamheter. Det tar tid innan nya medarbetare kan leverera fullt ut i sina uppdrag och medarbetare behöver täcka upp inom områden som de vanligtvis inte arbetar med samt lägga tid på att introducera nya kollegor. Flera verksamheter närmar sig full bemanning och nya medarbetare börjar få tillräckligt med kunskap till att leverera fullt upp i sina uppdrag. Detta kommer att frigöra tid och resurser för verksamheterna. Det finns dock fortfarande behov av rekrytering och ersättningsrekrytering inom flera verksamheter. Mer om detta under 4. Väsentliga personalförhållanden.

Översiktsplan 2040 ska granskas och antas

Översiktsplanen ska skickas ut på granskning under 2024 och förväntas antas innan årsskiftet 2024/2025. Arbetet med översiktsplanen kommer fortsätta att uppta arbetstid från flera av förvaltningens medarbetare inom enheterna Plan, Miljö- och hälsoskydd, Geografisk information och Mark- och exploatering, men särskilt inom enhet Plan som driver arbetet. Flera av förvaltningens medarbetare vars tänkta arbetsuppgifter är taxefinansierade uppgifter arbetar istället med översiktsplanen. Detta minskar förvaltningens taxefinansierade intäkter.

När planen har färdigställts kan det förväntas att medarbetarna får mer tid att lägga på kärnuppdragen.

Fortsatt många resurskrävande uppdrag

Förutom arbetet med ovan nämnda översiktsplan fortsätter samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter att delta i flera olika uppdrag utöver kärnuppdragen. Dessa uppdrag kommer även i fortsättningen att vara resurskrävande för de involverade verksamheterna. Bland annat deltar verksamheterna inom miljö- och hälsoskydd, geografisk information, strategisk planering och mark- och exploatering i

arbetet med den nya vattentjänstplanen, VA-policy och dagvattenhandboken. Vattentjänstplanen planeras att gå ut på samråd under första kvartalet 2024. Miljö- och hälsoskyddsverksamheten samordnar också Region Gotlands arbete med miljökvalitetsnorm för luft (PM10).

Efterfrågan och ärendeströmning påverkas av omvärldsläget och lågkonjunktur

Inströmning av ärenden och efterfrågan av verksamheternas tjänster inom detaljplan och bygg har minskat, vilket även påverkar beställning av nybyggnadskartor. Den lägre ärendemängden kan tolkas som en konsekvens av inbromsning i byggsektorn, i kombination med det allmänna omvärldsläget. Lägre ärendeströmning ger framgent utrymme för verksamhetsutveckling och att arbeta av ärendeköer, minska handläggningstiderna, effektivisera befintliga processer samt vidareutveckla kundrådgivning och dialog med sökanden. Ärendebalansen inom detaljplanearbetet är och har länge varit hög. Med ett fortsatt högt intresse med flertalet förfrågningar är det osäkert om trenden med färre inkomna ansökningar kommer att hålla i sig.

Den ekonomiska konjunkturen kommer troligtvis påverka efterfrågan på att exploatera mark. Om efterfrågan minskar behöver Mark- och exploateringsverksamheten fokusera på planering och att skapa förutsättningar för byggbar mark tills efterfrågan ökar igen.

Efter införandet av Livsmedelverkets nya riskklassningsmodell förväntar livsmedelskontrollen en minskning av planerad kontrolltid och antal kontroller på cirka 30 procent, vilket påverkar verksamhetens intäkter och bemanningsbehov.

Ökad kvalitet och effektivitet i processer och tjänster

Upphandling av ett nytt ärendehanteringssystem pågår och förväntningen är att detta kan driftsättas redan 2024. Det nya systemet ska underlätta hanteringen av ärenden och tanken är att det ska användas inom bygglovshanteringen i första hand, men även i övriga verksamheter.

Ärendebalansen inom detaljplanearbetet är och har länge varit hög med fler än 100 detaljplaneuppdrag. En extra insats för att minska ärendekön som skett under 2022 och 2023 har varit att aktivt avbryta ärenden i kön som inte har förutsättningar för ett genomförande. Av de cirka 100 uppdrag ligger ungefär 45 av dem kö. Det vore rimligt att minska det totala antalet uppdrag till 60-70 stycken för att inte ha en för lång kö och på så sätt kunna starta upp planarbeten inom mer rimlig tid. En prioriteringsmodell för detaljplaneuppdrag beslutades av miljö- och byggnämnden i oktober 2022. Modellen implementerades under 2023 och förväntas börja ge effekt från 2024 så att förvaltningen fördelar och arbetar aktivt med planuppdrag med stora bostadsvolymer och regionens egna exploateringsprojekt. Det kommer att ge förutsättningar för att fler projekt genomförs och fler bostäder kommer att kunna byggas.

Kundrådgivning i bygglovsfrågor startades under 2023 och kundrådgivning förs nu kontinuerligt med kunder som hör av sig med frågeställningar inför en kommande bygglovsansökan. Under 2024 ska en fast kundrådgivning som annonseras ut med tider och upplägg startas upp. Detta kommer att ge ökad kvalitet i byggprocessen.

Under hösten 2023 inleddes ett stort arbete med att uppdatera Region Gotlands GIS-plattform. Uppdateringen förväntas ge modernare verktyg och därmed större möjlighet för automatiseringar och effektiviseringar i kartframställning. Effektiviseringen och förenklingen kommer att användas för att flytta resurser från mätning till kartframställning. Uppdateringen av GIS-plattformen kommer att ske i januari 2024, därefter kommer

geografisk information jobba med att flytta över olika verksamheter till den nya plattformen.

Projektet Digital dialog som avslutades i oktober 2023 övergår till ordinarie verksamhet. Projektet har bland annat arbetat med "mina sidor" där det kommer att bli möjligt att följa sina ärenden, skapat förutsättningar för att delta i dialoger digitalt via Region Gotlands webbplats, skapat en kartportal och förbättrat användarvänligheten i våra kartor samt tagit fram ett nytt informationssystem (Nysska) som underlättar för kundtjänst att snabbt leverera svar på frågor kopplade till samhällsbyggnadsprocessen. Arbetet med övergång till detta system fortsätter.

Fortsatt samverkan och dialog

Samhällsbyggnadsförvaltningens aktiva arbete med samverkan och dialog fortsätter. Detta sker både internt inom Region Gotland och externt med andra aktörer inom både offentlig verksamhet och näringslivet. Möjlighet finns att stärka arbetet ytterligare. Genom att lyfta blicken och samverka utifrån ett helhetsperspektiv möjliggörs en hållbar utveckling på Gotland.

En ny extern samhällsbyggnadskonferens planeras till hösten 2024. Arbetet med att planera konferensen är i gång och konferensen är ett samarbete mellan teknikförvaltningen, regionstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. Samhällsbyggnadskonferensen är ett unikt tillfälle för dialog och samverkan mellan Region Gotland och andra offentliga och privata aktörer i samhällsbyggnadssektorn.

Skiss av nya stadsdelen Visborg

Mark- och exploateringsprojekt

Avdelning Mark- och exploatering arbetar framöver med flera förstudier, stadsutvecklings- och exploateringsprojekt samt markanvisningsprojekt. Avdelningen bedriver också projekt där Region Gotland har tagit på sig huvudmannaskapet för utredning och sanering av förorenade markområden.

Förstudier:

- Särskilt boende i Slite
- Lokalisering av särskilda boenden på Gotland i Visby, Roma och Hemse
- Idrottshall i Visby för Alléskolan och Solbergaskolan
- Gruppboende i Visby eller Roma
- Mark för aktivitetspark i Visby

Stadsutvecklings- och exploateringsprojekt:

- Stadsutveckling Visborg
- Järnvägen
- Gråbo
- Industrimark Visby
- Annelund - (projektets status är osäkert)
- Torsslunden (förstudien avslutades 2023 och exploateringsprojektet ska starta 2024)

Markanvisningsprojekt:

- Vändburgs hamn
- Idrottshall Visborg
- Visby Korpalen 1
- Bunge Kronhagen
- Östergarn Ganne
- Klinte Odvalds

Huvudmannaskap för utredning och sanering av förorenade markområden:

- Romatvätten
- Källunge kvarn
- Reno Kemomat - avslutad och försäljning pågår

4 Måluppfyllelse samhällsperspektivet

Samhällsbyggnadsförvaltningen bidrar till social, ekonomisk och ekologisk hållbar livsmiljö och samhällsutveckling på Gotland genom att hantera frågor om mark- och exploatering, geografisk information, översikts- och detaljplaner, bygglov, miljö- och hälsoskydd, livsmedelsinspektion och alkoholtillstånd på ett rättssäkert och förtroendeingivande sätt.

Genom samhällsbyggnadsprocessen möjliggör samhällsbyggnadsförvaltningen för bostadsbyggande och etablering av verksamheter på Gotland. För att skapa ett attraktivt och långsiktigt hållbart Gotland behövs ett varierat utbud av bostäder på hela ön i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbara boendemiljöer. Att möjliggöra för flera bostäder är nödvändigt för att möta framtida befolkningsförändringar samt för Gotlands behov av att få flera invånare och verksamheter. Detta behövs för ökad skattekraft, kompetensförsörjning och sysselsättning. Tillsammans med tekniska nämnden och regionstyrelsen arbetar miljö- och byggnämnden för att skapa en effektiv, kvalitetssäkrad och hållbar samhällsbyggnadsprocess på Gotland.

I arbetet med tillståndsgivning och tillsyn inom miljö- och hälsoskydd säkerställer förvaltningen att verksamheter på Gotland bidrar till en hälsosam och god miljö, gör miljötillsyn över lantbruksföretag, ser till att miljöfarliga verksamheter på ön uppfyller gällande lagkrav och följer upp klagomål på störningar som påverkar miljö eller människors hälsa. Tillståndsgivning och tillsyn inom livsmedel- och alkoholområdet säkrar trygg hantering och försäljning av livsmedel, nikotinprodukter, folköl och receptfria läkemedel samt ser till att verksamheter bedriver alkoholservering på ett ansvarsfullt sätt.

Social hållbarhet

För Region Gotland innebär social hållbarhet att bygga ett tryggt och öppet samhälle för invånare och besökare. Ett jämlikt och jämställt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa. Gotland är en ö som präglas av en mångfald av uttryck och ett rikt kulturliv. En plats där människor känner tillit och förtroende för samhället och varandra samt känner sig delaktiga i samhällsutvecklingen. Ett socialt hållbart samhälle som tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget. Samhället ska tillgodose alla människors grundläggande behov, säkerställa de mänskliga rättigheterna, bidra till att alla människor är inkluderade samt anpassas och utformas utifrån de grupper som har störst behov.

Mål	Bedömning
<p>01. Alla fullföljer gymnasiet och har förutsättningar för ett livslångt lärande</p> <p>I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har genomförts.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genomföra tillsyn på skolor, förskolor och andra miljöer där barn vistas • Samarbeta med högstadie- och gymnasieskolor på Gotland • Delta på jobb- och studiemässor <p>Miljö- och hälsoskyddstillsyn inom skol- och förskoleverksamheten har uppnått tillsynsmålen enligt tillsynsplan.</p> <p>Förvaltningen har under 2023 och tidigare år tagit emot PRAO-elever från högstadiet som har fått vara med i det dagliga arbetet och fått kunskaper om de olika verksamheterna inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Under 2023 har representanter från förvaltningen också besökt Wisbygymnasiet för att prata om bland annat klimatanpassningsplanen och grönplanen. Representanter från förvaltningen har deltagit vid jobb- och studiemässor, bland annat konferensen 92 möjligheter, Företagardagen, kunskapsseminarium, RUS-konferens, Lantmäteridagen på KTH med mera. Enhet plan och enhet mark- och exploatering har deltagit på ett seminarium på KTH för att berätta om sina verksamheter.</p> <p>Bedömning av målluppfyllelsen tar utgångspunkt i de genomförda aktiviteterna. Då samhällsbyggnadsförvaltningen har begränsade möjligheter att direkt påverka och följa upp målluppfyllelsen för detta mål är det svårt att veta i vilken utsträckning de genomförda aktiviteterna har bidragit till att målet uppfylls.</p>	<p>I hög grad uppfyllt</p>
<p>02. Befolkningen har likvärdiga förutsättningar för en god och jämlik hälsa och alla barn har goda uppväxtvillkor</p> <p>I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har genomförts eller är en kontinuerlig del av det dagliga arbetet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i den fysiska miljön skall säkerställas i utformningen av allmänna platser inom Region Gotlands exploateringsprojekt • Säkerställa och synliggöra barn-, genus- och landsbygdsperspektivet i all planering och i alla beslut • Färdigställa och implementera grönplanen <p>Samhällsbyggnadsförvaltningen bidrar till målet bland annat genom arbetet med ovannämnda aktiviteter. Detta arbete pågår över flera år.</p> <p>Arbetet med grönplanen påbörjades 2019 och planen antogs av regionfullmäktige i september 2023. Inom revideringen av översiktsplanen har det genomförts dialoger och kommer fortsatt att genomföras dialoger med barn för att fånga upp deras tankar under granskningen som kommer att ske 2024.</p> <p>Flera exploateringsprojekt pågår och projekten är i olika faser. Exploateringsprojekt för Gråbo är i planeringsfas och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning tas med i planeringen av allmänna platser. Exploateringsprojektet för Järnvägen genererar bland annat ett torg utanför Söderport, vars planerade utförande har stämts av mot kravet på tillgänglighet. I projektet Stadsutveckling Visborg säkerställs tillgänglighet övergripande i exempelvis strukturplan och kvalitetsprogram och detaljerat i samband med framtagande av detaljplaner och projekteringshandlingar.</p>	<p>I hög grad uppfyllt</p>

Bedömningen av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de planerade aktiviteterna som alla är genomförda. Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de genomförda aktiviteterna. Då samhällsbyggnadsförvaltningen har begränsade möjligheter följa upp måluppfyllelsen för detta mål är det svårt att veta i vilken utsträckning de genomförda aktiviteterna har bidragit till att målet uppfylls.

03. Gotland har god beredskap och förmåga att hantera samhällsstörningar

Delvis uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har inte genomförts till fullo.

- Utveckling och uppdatering av samhällsbyggnadsförvaltningens krishanteringsplan
- Ta fram kontinuitetsplaner för alla verksamheter
- Kartlägga och synliggöra behov av samverkan

Samhällsbyggnadsförvaltningens krishanteringsplan uppdaterades 2022 och har reviderats under 2023. Vissa enheter har även förberett för, eller påbörjat arbetet med kontinuitetsplaner för sina verksamheter, men inga kontinuitetsplaner har färdigställts under året.

Arbetet med att kartlägga och synliggöra behov av samverkan pågår förvaltningsövergripande och befintliga forum och mötesformer har kartlagts. Samverkan sker till exempel mellan miljö- och byggnämndens verksamheter och räddningstjänsten samt mellan förvaltningar till exempel inom avfallsområdet. Förvaltningens verksamheter samverkar även med andra offentliga och privata aktörer.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de planerade aktiviteterna som inte fullt ut är genomförda.

Ekonomisk hållbarhet

För Region Gotland innebär ekonomisk hållbarhet att skapa tillväxt på ett balanserat sätt i nyttjandet av resurser. Genom ökad attraktionskraft, höjd utbildningsnivå, innovativa idéer och samverkan skapas förutsättningar för tillgång till arbetskraft med rätt kompetens på lång sikt och därmed en ekonomisk tillväxt.

Vidare är ett bra näringslivsklimat, goda kommunikationer, tillgång till ett varierat utbud av bostäder och en väl utbyggd infrastruktur viktiga förutsättningar för att hela Gotland ska fortsätta att utvecklas positivt och nå en ökad befolkningsmängd.

Mål

Bedömning

04. Ökad befolkning i arbetsför ålder

I hög grad uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har genomförts.

- Implementera, följa upp och utveckla prioriteringsmodell för detaljplan
- Arbeta med planering och genomförande av exploateringsprojekt som genererar bostäder
- Ta fram attraktiva uppdrag för medarbetare som kan tänka sig att förlänga arbetslivet

Samhällsbyggnadsförvaltningen bidrar till att öka befolkningen i arbetsför ålder på Gotland särskilt genom att möjliggöra för bostadsbyggande. Att det finns bostäder är nödvändigt för att attrahera och behålla invånare på Gotland. Detta gör förvaltningen genom arbete med översiktsplan, detaljplaner, markstrategi, exploateringsprojekt, förstudier och markanvisningar, grönplan, bygglov och miljö- och hälsoskyddsarbete.

Den nya prioriteringsmodellen för planansökningar beslutades i 2022 och förväntas ha effekt från 2024. Vid årets slut har två nya detaljplaneuppdrag fördelats till handläggning enligt prioriteringsmodellen varav det ena gäller cirka 150 studentbostäder.

Under 2023 har två detaljplaner inom exploateringsprojekt Gråbo drivits till samråd, där totalt 480 bostäder föreslås. I exploateringsprojektet för Järnvägen arbetas det aktivt inför ett antagande av en detaljplan som möjliggör 66 bostäder.

Exploateringsprojektet Artilleriet startade under 2015 och är nu färdigställd. Inom Artilleriet har det tillskapats totalt 54 fastigheter varav en för förskola, en för parkering, 14 för verksamheter och 38 byggklara fastigheter för småhus och flerfamiljsbostäder. Vidare har Honnörsparken anlagts inom området. Försäljning av Romapaketen har skett under 2023 och köparen har fått tillträde. Exploatören vill inom Ekgatan bygga bostäder och vill av det före detta Romabadet göra ett aktivitetscenter med bad, gym, kafé och ett enklare spa. Avdelning Mark- och exploatering arbetar även framöver med flera förstudier, stadsutvecklings- och exploateringsprojekt samt markanvisningsprojekt som kommer att generera bostäder, se 3. *Förväntad utveckling*.

Under styrkortsperioden 2020 - 2023 har det antagits detaljplaner med totalt 267 bostäder och det har givits 810 startbesked för bostäder.

Det pågår även arbete internt i förvaltningen för att förlänga arbetslivet till anställda som önskar det. Vid utgången av 2023 hade medarbetare 21 anställda över 65 år som valt att förlänga arbetslivet inom olika uppdrag utifrån sin seniora kompetens och verksamhetens behov.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de planerade aktiviteterna som alla är genomförda samt antal bostäder som har möjliggjorts för genom mark- och exploateringsprojekt, antagna detaljplaner och givna bygglov under styrkortsperioden.

05. Det finns goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla hållbara företag på hela Gotland

I hög grad uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har genomförts förutom framtagande av markstrategi. Förvaltningen har inte fått i uppdrag att ta fram en markstrategi. Ett uppdrag förväntas komma efter antagandet av Översiktsplan 2040.

- Ärendehantering, tillståndsgivning, tillsyn och rådgivning inom samhällsbyggnadsprocessen inom tid och med rätt kvalitet
- Ta fram markstrategi
- Arbeta med Hållbara Kartan
- Skapa tillfällen för information och dialog mellan företagare och samhällsbyggnadsförvaltningen, samt främja rådgivning i tidigt skede.
- Se över information om förvaltningens verksamheter inför övergång till nya "Gotland.se"

Kundrådgivning i bygglovsfrågor startades under 2023 och kundrådgivning förs nu kontinuerligt med kunder som hör av sig med frågeställningar inför en kommande bygglovsansökan. Även inom planfrågor genomförs rådgivningsmöten vid förfrågningar inför planansökningar. Arbetet med en möjlig vidareutveckling av prototypen som tidigare togs fram av Hållbara kartan pågår. Hållbara kartan är tänkt som ett verktyg för verksamheter att göra hållbara val i planeringen av sitt byggande.

Samhällsbyggnadskonferensen genomfördes i maj där både interna och externa aktörer deltog. Representanter från förvaltningens verksamheter har deltagit i olika konferenser och seminarier, såsom RUS-konferens och KTH-seminarium, samt vid näringslivsfrukostar. Enhet miljö- och hälsoskydd har varit tillgängliga vid möten med besöksnäringen angående sommarverksamheter och samverkan har skett mellan polis, Region Gotland och näringslivet. Enheten har även deltagit på träff med öns entreprenörer angående enskilda avlopp. Utbildning av hygienombud genomfördes i samarbete med smittskyddsgruppen inom Region Gotland. Enhet livsmedel och alkohol har deltagit i formella och informella forum med näringslivsrepresentanter. Huvudsakligen Gotlands förenade besöksnäring och Krögarföreningen.

Företagskunders nöjdhet kan följas upp genom nöjd kund-index (NKI) i SKR:s Insiktsmätning. För miljö- och byggnämndens verksamheter används NKI för myndighetsområdena bygglov, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd. NKI-resultaten visar att det finns förbättringspotential särskilt gällande bygglov där resultatet har sjunkit i perioden 2019-2021 och ligger under rikssnittet. Resultatet har blivit något högre 2022 och vi ser glädjande nog en uppåtgående trend för bygglov under 2023. Resultat för 2023 har inte kommit i skrivande stund. För övriga myndighetsområden är resultatet bättre, men har varierat något under perioden 2019-2022 och har varit lägre än rikssnittet.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de planerade aktiviteterna som alla är genomförda samt resultat av NKI som i all huvudsak är på godkänd nivå för de flesta av miljö- och byggnämndens verksamheter.

06. Det finns goda förutsättningar för ett offensivt bostadsbyggande över hela ön	I hög grad uppfyllt
--	----------------------------

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har genomförts förutom framtagande av markstrategi då detta uppdrag inte har getts än.

- Ärendehantering, tillståndsgivning, tillsyn och rådgivning inom samhällsbyggnadsprocessen inom tid och med rätt kvalitet
- Ta fram markstrategi
- Arbeta med Hållbara Kartan
- Omvärldsbevaka processer kopplade till samhällsbyggnad
- Implementera, följa upp och utveckla prioriteringsmodell för detaljplan

Samhällsbyggnadsförvaltnings verksamheter bidrar till bostadsbyggandet på Gotland genom arbete med översiktsplan, detaljplaner, exploateringsprojekt, förstudier och markanvisningar, grönplan, bygglov och miljö- och hälsoskyddsarbete.

Ärendehantering och olika typer av rådgivning i samhällsbyggnadsprocessen görs löpande, bland annat genom möten under planprocessen och samverkan mellan enheterna i olika ärenden. Arbetet med en möjlig vidareutveckling av prototypen som tidigare togs fram av Hållbara kartbn pågår. Hållbara kartan är tänkt som ett verktyg för verksamheter att göra hållbara val i planeringen av sitt byggande.

Prioriteringsmodellen för detaljplaner som beslutades i 2022 har under 2023 inarbetats i ärendehanteringssystemet, där det går att sortera på ett enkelt sätt efter beslutad prioriteringsordning. Prioriteringsmodellen för detaljplaneuppdrag förväntas börja ge effekt från och med 2024. Förvaltningen kommer i större utsträckning än tidigare att arbeta aktivt med planuppdrag med stora bostadsvolymer och Region Gotlands egna exploateringsprojekt, vilket ska ge förutsättningar för att fler projekt genomförs och leda till att fler bostäder byggs.

Omvärldsbevakning kopplat till samhällsbyggnadsprocessen pågår ständigt inom förvaltningens alla verksamheter. Bland annat har planverksamheten haft möte med Helsingborgs kommun om arbetet med en digital samhällsbyggnadsprocess, samt tagit emot studiebesök från Östhammars kommun. Miljö- och hälsoskydd har under 2023 haft kontakt med fler kommuner för att undersöka olika arbetssätt mellan verksamheterna bygglov och miljöskydd. Bygglövsverksamheten har påbörjat dialog med andra kommuner gällande olika delar av uppdraget, så som motorbanor, solcellsanläggningar och arkitektrollen kopplat till bygglov.

Under styrkortsperioden 2020 - 2023 har det antagits detaljplaner med 267 bostäder och det har givits 810 startbesked för bostäder. Handläggningstiden för bygglov har de senaste åren varit lång men vid utgången av 2023 är andelen beslut som tagits inom den lagstadgade gränsen på tio veckor nära 100 procent.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de genomförda aktiviteterna, antal bostäder som har möjliggjorts för genom detaljplaner och givna bygglov under styrkortsperioden samt den nu ökande andel bygglovsbeslut tagna inom den lagstadgade tidsgränsen.

Ekologisk hållbarhet

Region Gotlands arbete ska möjliggöra för boende, besökare och verksamheter på Gotland att bli klimatneutrala, i linje med nationella mål baserade på FN:s Parisavtal. Det innebär kontinuerliga utsläppsminskningar av växthusgaser genom omställning till förnybar energi och energieffektivisering. Vidare ska Region Gotland arbeta för ett rent grundvatten och en levande Östersjö samt bidra till giftfria kretslopp. Den cirkulära ekonomins betydelse ska öka och naturen ska brukas så att ekosystemtjänsterna värnas och öns biologiska mångfald säkras.

Mål	Bedömning
07. Gotlands klimatavtryck minskar	I hög grad uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har eller pågår.

- Tillsyn och information i samband med tillsyn riktas mot området energi och klimatpåverkan

- Färdigställa och implementera grönplanen
- Bedriva projekt där Region Gotland har tagit på sig huvudmannaskapet för utredning och sanering av förorenade markområden

Samhällsbyggnadsförvaltningen jobbar på olika sätt för att Gotlands klimatavtryck ska minska, bland annat har Gotlands första grönplan tagits fram och antogs av regionfullmäktige september 2023. Arbetet med grönplanen påbörjades 2019. Under våren har förvaltningen också deltagit i arbetet med Region Gotlands nya klimatanpassningsplan som beslutades i regionfullmäktige under hösten 2023. Bakgrunden till klimatanpassningsplan är det behov av att arbeta mer med klimatanpassning, som identifierades under arbetet med Översiktsplan 2040. Arbetet med planen har skett i brett samarbete över flera förvaltningar.

Mark- och exploateringsavdelningen har under 2023 bedrivit tre projekt där Region Gotland har tagit på sig huvudmannaskapet för utredning och sanering av förorenade markområden, var av det ena projektet avslutades 2023.

Information i samband med miljö- och hälsotillsyn riktas mot området energi och klimatpåverkan.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de planerade aktiviteterna som alla är genomförda.

08. Tillgången till vatten av god kvalitet är långsiktigt säkrat

I hög grad uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har genomförts eller pågår.

- Fortsätta Klart Vatten – arbetet
- Säkerställa samarbetet mellan enheterna plan, bygg, miljö och teknikförvaltningen gällande vattenarbetet
- Revidering av VA-planen tillsammans med teknikförvaltningen

Samhällsbyggnadsförvaltningen deltar i arbetet med revidering av vattentjänstplanen, VA-policy och dagvattenhandboken. I övrigt sker samarbete kring vattenfrågor efter behov mellan enheter inom samhällsbyggnadsförvaltningen och med teknikförvaltningen.

Projektet Klart Vatten har pågått sedan 2010. Detta är en insats som innebär att uppmärksamma och informera fastighetsägare om vad som krävs för att åtgärda enskilda avlopp så att de uppfyller dagens krav på rening. Att ha en bra rening på sitt avlopp är viktigt för att inte riskera att förorena sitt eget och grannars dricksvatten. Sedan uppstarten av Klart Vatten har utskick gjorts till 9 361 fastighetsägare och fattat 5 915 åtgärdsbeslut.

Andelen godkända enskilda avlopp av totala antalet enskilda avlopp har sedan 2020 varit drygt 70 procent.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de planerade aktiviteterna som alla är genomförda samt antal utskick och beslut tagna inom Klart Vatten.

09. Hållbara val bidrar till ansvarsfullt samhällsbyggande som minskar belastningen på ekosystemen

I hög grad uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har genomförts förutom att utbilda i och följa upp användandet av översiktsplanen, eftersom den nya översiktsplanen inte har antagits än.

- Kartlägga hur förvaltningen arbetar med rådgivning och information
- Arbete med Hållbara Kartan
- Utbilda i och följa upp användandet av översiktsplanen i handläggning

Ett stort arbete med att kartlägga hur förvaltningen arbetar med rådgivning och information har gjorts och görs inför lanseringen av den nya hemsidan. Förvaltningen arbetar med att ta fram Översiktsplan 2040 och deltog i arbetet med klimatanpassningsplanen som antogs av regionfullmäktige under hösten 2023. Arbetet med en möjlig vidareutveckling av prototypen som tidigare togs fram av Hållbara kartan pågår. Hållbara kartan är tänkt som ett verktyg för verksamheter att göra hållbara val i planeringen av sitt byggande.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de genomförda aktiviteterna.

5 Måluppfyllelse verksamhetsperspektivet

Samhällsbyggnadsförvaltningens viktigaste arbete inom verksamhetsperspektivet under 2023 är utvecklingen av förvaltningens organisation. Syftet är att utveckla förvaltningen och dess processer och på så sätt säkerställa nära ledarskap, god arbetsmiljö och god kvalitet i uppdragen. Den nya organisationen gäller från och med januari 2024.

Utveckling av samhällsbyggnadsprocessen sker i samverkan med teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen. Hösten 2022 flyttades exploateringsfrågorna och ett tiotal medarbetare från teknikförvaltningen till samhällsbyggnadsförvaltningen. Bakgrunden till detta är ett beslut i regionfullmäktige från 2021 gällande slutrapport för projektet "Samhällsbyggnadsprocess för framtiden"(FramSam). Regionstyrelsen, tekniska nämnden och miljö- och byggnämnden fick uppdraget att genomföra nödvändiga organisatoriska förändringar för att samordna funktioner på ett bättre sätt.

Inom samhällsbyggnadsförvaltningen sker värdeskapande med kunder och intressenter i stor grad genom samverkan och dialog, både inom förvaltningen, Region Gotland och externt med andra offentliga och privata aktörer.

Kvalitet

För Region Gotland innebär kvalitet att vi skapar värde tillsammans med dem vi är till för. Regionens processer är värdeskapande, effektiva, rättssäkra, transparenta, och förebyggande. De bidrar därmed till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

För att klara utmaningarna i välfärden är regionen en modig organisation med ett intensifierat utvecklingsarbete genom systematiskt kvalitetsarbete, ständiga förbättringar, digitalisering, innovationer och förnyelsesprång.

Mål	Bedömning
10. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster upplever att det är lätt att komma i kontakt med berörd verksamhet inom regionen	Delvis uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktivitet kopplat till målet. Aktiviteten är genomförd.

- Medverka till genomförande och implementering av projektet Digital Dialog

Under 2021 startades projektet Digital Dialog upp och har varit ett samarbete mellan teknikförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. Projektet avslutades oktober 2023 och övergår nu till ordinarie verksamhet. Projektet har bland annat arbetat med "mina sidor" där det kommer att bli möjligt att följa sina ärenden, skapat förutsättningar för att delta i dialoger digitalt via Region Gotlands webbplats, skapat en kartportal och förbättrat användarvänligheten i våra kartor samt tagit fram ett nytt informationssystem (Nysska) som underlättar för kundtjänst att snabbt leverera svar på frågor kopplade till samhällsbyggnadsprocessen. Arbetet med övergång till detta system fortsätter. Vidare har förvaltningen sett över verksamheternas information på hemsidan inför övergången till nya gotland.se

Företagskunders nöjdhet kan följas upp genom nöjd kund-index (NKI) i SKR:s insiktsmätning. I insiktsmätningen mäts nöjdhet inom olika delar av myndighetshanteringen, varav ett av områdena är tillgänglighet. För miljö- och byggnämndens verksamheter mäts NKI för myndighetsområdena bygglov, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd. NKI-resultaten inom dessa områden visar att det finns förbättringspotential när det kommer till tillgänglighet, där resultaten för de flesta verksamheter har sjunkit något de senaste åren och är under rikssnittet.

Den genomsnittliga kötiden till bygglovs kundtjänst var under 2022 och 2023 fyra minuter efter att ha varit uppe i hela sju minuter under 2021.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de planerade aktiviteterna som alla är genomförda samt resultat av NKI och genomsnittlig kötid till kundtjänst.

11. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster kan vara medskapande och blir respektfullt bemötta

I hög grad uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktivitet kopplat till målet. Aktiviteten har genomförts.

- Hålla i och delta i dialogmöten samt kartlägga forum där förvaltningen kan delta

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med dialog och samverkan för att skapa värde tillsammans med kunder och intressenter. Under 2023 har representanter från förvaltningens verksamheter deltagit i ett flertal dialogmöten, seminarier med mera. Bland annat har enhet plan deltagit på konferensen 92 möjligheter samt GUBIS (Gotländska Utvecklingsbolag i Samverkan) i Stenkyrka och Gammelgarn samt RUS-konferens. Enhet plan och enhet mark och exploatering har tillsammans deltagit på Läntmäteridagen på KTH. Enhet plan har genomfört dialogmöten med Heidelberg Materials och blivit involverade i arbetet med projektet Landsbygdsverkstad. Enhet miljö- och hälsoskydd har anordnat och deltagit i fler dialogmöten gällande luftkvalitet bland annat genom ett seminarium som genomfördes under Almedalsveckan. Enhet livsmedel och alkohol har bland annat genomfört ett välbesökt dialogmöte om berusningstrappan och har deltagit i dialogmöte om droger på krogen som arrangerades av Polismyndigheten.

Företagskunders nöjdhet kan följas upp genom nöjd kund-index (NKI) i SKR:s Insiktsmätning. I insiktsmätningen mäts nöjdhet inom olika delar av myndighetshandlingen, varav ett av områdena är bemötande. NKI-resultaten inom miljö- och byggnämndens myndighetsområden visar att företagskunderna är nöjda med bemötandet inom miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd. Företagskunderna har varit mindre nöjda med bemötandet inom bygglov.

Bedömning av måluppfyllelsen tar huvudsakligen utgångspunkt i de planerade aktiviteterna som alla är genomförda samt resultat av NKI.

12. Hög kvalitet och effektiva processer i verksamhet och tjänster säkras genom ständiga förbättringar, digitalisering, innovation och förnyelsesprång

I hög grad uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Alla aktiviteter har genomförts och vissa pågår kontinuerligt.

- Utveckla samarbetet med strategierna på regionstyrelseförvaltningen
- Hålla i och delta i dialogmöten samt kartlägga forum där förvaltningen kan delta.
- Se över och uppdatera förvaltningens processer

Samhällsbyggnadsförvaltningen säkerställer hög kvalitet och effektiva processer att genom samarbeta med regionstyrelseförvaltningens strategier både systematiskt och utifrån uppkomna behov. Det är bland annat strategier inom områdena näringsliv, folkhälsa, bostadsförsörjning, planering och kvalitet som förvaltningen samarbetar med. Förvaltningens verksamheter bidrar också genom att både arrangera och medverka i dialogmöten, seminarium och konferenser. I arbetet med utvecklingen av samhällsbyggnadsförvaltningens nya organisation har utveckling av processer ingått som en del i utvecklingsarbetet.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de planerade aktiviteterna som alla är genomförda.

Medarbetare

Region Gotland är en modig organisation som klarar omställning och förändring. Vi är en tillitsbaserad organisation där engagerade ledare och medarbetare är avgörande för att nå resultat för dem vi är till för. Medarbetarna upplever ett gott ledarskap präglat av dialog och förankring. Alla ser sin del i helheten och bidrar aktivt till positiva resultat i verksamheten. Vi är tillsammans goda ambassadörer för Region Gotland.

Mål	Bedömning
13. Region Gotland präglas av en tillitsbaserad kultur	I hög grad uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet. Aktiviteterna har genomförts under året och är ett ständigt pågående arbete.

- Öka helhetsförståelsen för samhällsbyggnadsprocessen
- Ge förutsättningar till att stärka ledarskap och medarbetarskap

Samhällsbyggnadsförvaltningen har sedan en tid tillbaka identifierat behovet av att utvecklas för att möta omvärldens ständiga förändringar, ökade krav och förväntningar. Syftet med den organisationsutveckling som gjorts under 2023 är att vara en attraktiv arbetsgivare som kan ge bättre förutsättningar till ett nära ledarskap för att behålla och utveckla förvaltningens medarbetare samt för att utveckla processer och säkra leverans på uppdraget. Under processen har en bred dialog och löpande information med berörda medarbetare och fackliga företrädare pågått. Detta har skapat förståelse, delaktighet och engagemang för förslaget. I juni 2023 samverkades förslaget till en ny organisation i enighet mellan parterna och därefter fattades det beslut om föreslagen omorganisation.

Under 2023 genomfördes bland annat en samhällsbyggnadskonferens och flera förvaltningsträffar i syfte att öka helhetsförståelsen för samhällsbyggnadsprocessen och för att skapa dialog inom förvaltningen. De senaste åren har den interna informationen utvecklats och varje vecka under 2023 har ett nyhetsbrev publicerats med aktuella händelser och aktiviteter som påverkar förvaltningen internt och externt.

Den senaste medarbetarundersökningen visar att det finns ett högt engagemang inom förvaltningen. Den visar också att teameffektiviteten har ökat och att det som kallas hållbart medarbetarengagemang (HME) har ökat något jämfört med tidigare år. Frågorna handlar bland annat om huruvida arbetet känns meningsfullt, om man ser fram emot att gå till arbetet och om medarbetaren är insatt i arbetsplatsens mål och hur dessa följs upp. Ledarskapet hos närmaste chef har utvecklats markant totalt sett. Fler medarbetare har förtroende för förvaltningsledningen än tidigare år och information från ledningen har förbättrats, även om resultatet kan skilja sig markant åt mellan avdelningarna. De förbättrade resultaten är en indikation på att förvaltningens aktiviteter har haft effekt och att måluppfyllelsen är hög.

De förbättrade resultaten är en indikation på att förvaltningens aktiviteter har haft effekt. Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i genomförda aktiviteter samt resultat av medarbetarenkäten.

14. Region Gotland lyckas kompetensförsörja genom aktivt och strategiskt arbete	I hög grad uppfyllt
--	---------------------

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet.

- Identifiera och ta fram karriärvägar och utvecklingssteg i arbetet för specialistroller
- Stärka arbetet med arbetsgivarvarumärket för att attrahera och behålla nya och befintliga medarbetare
- Ta fram en plan för strategisk breddad rekrytering
- Fortsätta att utveckla de olika delarna inom introduktion för nya medarbetare

Förvaltningen har arbetat på flera sätt för att möta kompetensutmaningen på kort och lång sikt utifrån Regions Gotlands strategier för kompetensförsörjning. Under perioden har arbetet med att utveckla introduktionen för nya medarbetare fortsatt. En introduktion inom förvaltningens olika verksamhets- och sakområden har genomförts och en särskild introduktion för samhällsbyggnadsprocessen har påbörjats i samarbete med teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen.

Förvaltningen har under perioden stärkt resurserna inom kommunikation och därigenom ökat möjligheten att arbeta aktivt och strategiskt med intern och extern kommunikation för att stärka arbetsgivarvarumärket. Flera nya roller har identifierats utifrån verksamhetens behov där interna medarbetare har getts möjligheten till karriärutveckling. Exempel på dessa roller är regionarkitekt, verksamhetsspecialist, sakkunnig, strateg och senior projektledare. Arbetet behöver fortsätta för att möta omvärldens förändringar och för att lyckas behålla och utveckla kompetens inom förvaltningen och Region Gotland.

Den arbetade overtiden och mertiden i förhållande till den faktiskt arbetade tiden har minskat avsevärt under 2023 och förvaltningen hade sex fler heltidstjänster under 2023 jämfört med 2022. Förvaltningen har i de senaste årliga medarbetarundersökningarna haft en positiv utveckling gällande mätningen av attraktivitet som arbetsgivare (eNPS). Fler medarbetare inom förvaltningen kan tänka sig att rekommendera sin arbetsplats som arbetsgivare till en vän eller bekant och förvaltningen har gått från ett resultat på -24 år 2020 till -8 år 2023, jämfört med Region Gotland som helhet som har ett resultat på -9. Resultatet räknas ut genom att ta antalet ambassadörer (9-10) minus antalet kritiker (0-6). Det förbättrade resultatet för målets indikatorer utifrån medarbetarundersökningen tyder på att genomförda aktiviteter har bidragit till måluppfyllelsen.

Bedömning av måluppfyllelsen tar utgångspunkt i de aktiviteter som pågår, resultat av medarbetarundersökning gällande att vara en attraktiv arbetsgivare samt faktisk kompetensförsörjning. Det förbättrade resultatet för målets indikatorer utifrån medarbetarundersökningen tyder på att genomförda aktiviteter har bidragit till måluppfyllelsen.

15. Region Gotland är en hälsofrämjande organisation där det aktiva förebyggande arbetsmiljöarbetet är i fokus

Delvis uppfyllt

I verksamhetsplanen för 2023 planerade samhällsbyggnadsförvaltningen nedanstående aktiviteter kopplat till målet.

- Skapa förutsättningar för en hållbar arbetsituation
- Stärka förutsättningar till samsyn och för att minska konflikter på arbetsplatser

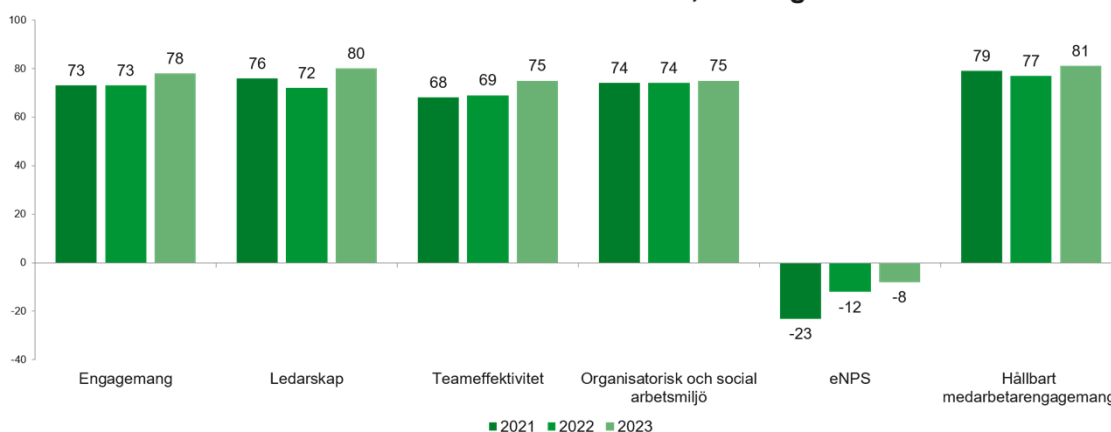
Den senaste medarbetarundersökningen från 2023 visar en positiv utveckling för nästan alla index vilket bidrar till måluppfyllelse. Bland annat visar resultatet ett stabilt totalvärde på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Många grupper har en fullgod miljö men det finns förbättringsutrymme. Flera så kallade friskfaktorer ligger på en okej nivå men arbetsförutsättningar har försämrats betydligt och rimlig stress och påverkan ligger fortfarande på en låg nivå. Att jobba för ökad hållbarhet och hälsosamt arbete framåt är viktigt. Resultatet från den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet som cheferna och skyddsombud svarar på visar att arbetsmiljöarbetet bedöms vara integrerat i verksamheten och att arbetsmiljöarbetet sker i samverkan med skyddsombud och arbetstagarare. Korttidssjukfrånvaron under styrkortperioden har varit relativt lika men har påverkats av pandemin.

Alla medarbetare har möjlighet att arbeta flexibelt i dialog med sin chef, vilket ger en större frihet, attraktivitet och möjliggör en hållbar arbetsituation. Regelbundna möten och arbetsplatsträffar hålls för att informera, skapa delaktighet och inflytande över arbetsmiljö och arbetssätt. Medarbetarna uppmuntras och har möjligheten att nyttja friskvårdstimmen som Region Gotland erbjuder och medarbetarundersökningen visar att 90 procent av alla medarbetare når målet för de nationellt satta rekommendationerna för fysisk aktivitet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen hade inför 2023 identifierat behovet av att utveckla och förändra organisationen för att möta omvärldens förändringar, krav och förväntningar och därigenom lyckas leverera på uppdraget. Förvaltningen såg även ett starkt behov av att skapa bättre förutsättningar för en hållbar arbetsmiljö för medarbetare och chefer. Under hösten 2022 beslutade förvaltningens ledningsgrupp att göra en nulägesanalys av verksamheten och anlita Region Gotlands ramavtalskonsult, Startpoint Advisory, som dels gjorde en dokumentstudie och dels intervjuade ett trettiotal personer och återkopplade med ett antal utvecklingsförslag. Ledningsgruppen tog utifrån Startpoints rekommendationer fram ett förslag där SBF organiseras om i fem avdelningar (exkl. räddningstjänsten), där tre av avdelningarna delas upp i tre enheter.

Under 2023 har en bred dialog och löpande information inom förvaltningen med berörda medarbetare och fackliga företrädare pågått för att skapa förståelse, delaktighet och engagemang för förslaget. I juni samverkades förslaget till en ny organisation i enighet mellan parterna. Den nya organisationen ska starta fullt ut 1 januari 2024.

SBF medarbetarenkät 2021 – 2023, samtliga index

Resultat av samhällsbyggnadsförvaltningens medarbetarundersökning 2021 - 2023, alla index

Nyckeltal	År 2023	År 2022	År 2021
Resultat av medarbetarenkät gällande konflikter som påverkar arbetet negativt, andel positiva (%)	66%	61%	53%
Resultat av medarbetarenkäten för chefer gällande stressnivå, andel positiva (%)	44.0%	14.0%	33.0%
Resultat av medarbetarenkäten för chefer gällande stöd vid hög arbetsbelastning, andel positiva (%)	89.0%	86.0%	50.0%
Resultat av medarbetarenkäten för chefer gällande återhämtning, andel positiva (%)	33.0%	29.0%	50.0%

Resultat av samhällsbyggnadsförvaltningens medarbetarundersökning år 2021 - 2023. Utvalda indikatorer beslutade i verksamhetsplan 2023

6 Kvalitetsberättelse

Kvalitetsberättelsen utgår ifrån Region Gotlands kvalitetsmodell. I kvalitetsmodellen anges sex framgångsfaktorer som tillsammans skapar förutsättningar för god kvalitet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens olika verksamheter har både interna och externa kunder och intressenter. Vissa verksamheter arbetar i stor grad med tjänster och produkter riktat mot andra verksamheter inom den egna förvaltningen eller inom Region Gotland. Kvalitetsarbetet drivs på olika sätt i förvaltningens olika verksamheter.

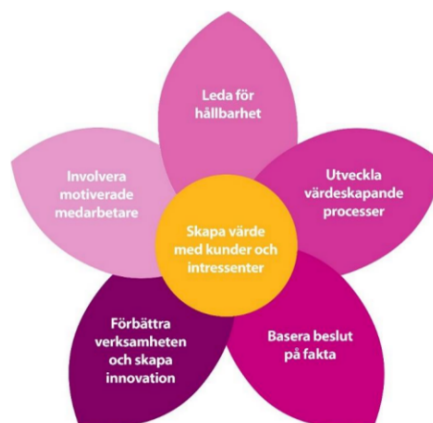
Under 2023 har samhällsbyggnadsförvaltningen genomfört ett omfattande organisatoriskt kvalitetsarbete genom utvecklingen av en ny organisation. Syftet med omorganiseringen är att utveckla förvaltningen och dess processer och på så sätt säkerställa nära ledarskap, god arbetsmiljö och god kvalitet i uppdragen. Alla framgångsfaktorer i Region Gotlands kvalitetsmodell täcks in av detta arbete. För mer om omorganisationen se 7 *Väsentliga personalförhållanden*.

Nedan beskrivs andra delar av samhällsbyggnadsförvaltningens kvalitetsarbete kopplat till de olika framgångsfaktorerna. Övergångarna är dock glidande och det mesta av kvalitetsarbetet berör flera av framgångsfaktorerna.

Skapa värde med kunder och intressenter

Värde för kunder och intressenter skapas genom att förstå kunders och intressenters behov och att följa upp nöjdhet. Inom samhällsbyggnadsförvaltningen sker värdeskapande med kunder och intressenter i stor grad genom samverkan och dialog.

Inom arbeten med detaljplaner, översiktsplanen och grönplanen sker kontinuerligt dialoger med kunder, intressenter och allmänheten genom framförallt samråd och granskning. Vid samrådet för översiktsplanen inkom hela 500 synpunkter. Detta visar att förvaltningen lyckades i att nå ut till allmänheten.

Region Gotlands kvalitetsmodell, framgångsfaktorerna

Dialogmöten har även skett med allmänheten i samarbete med GUBIS (Gotländska utvecklingsbolag i samverkan) och kommer fortsatt att ske genom det beslutade projektet "Landsbygdsverkstad". Samarbetet med GUBIS har gett ett konkret resultat genom att ett detaljplaneuppdrag i en skolort har inkommit, vilket kan bidra stort till landsbygdsutveckling på Gotland.

Region Gotland delar varje år ut Arkitekturpriset. Detta är ett pris där allmänheten kan nominera en byggnad, anläggning, plats eller miljö som positivt förstärker stads- och landskapsbilden, gör Gotland till en arkitektoniskt mer intressant plats eller av någon annan anledning förtjänar att uppmärksammas. Förutom att uppmärksamma och lyfta fram goda exempel på arkitektur på Gotland är detta ett sätt att involvera allmänheten och skapa engagemang kring arkitektur och samhällsbyggnadsprocessen. Årets pristagare 2023 var "Villa Meltem" bland annat med motiveringen att - "Det är kombinationen av vision, arbetssätt, utförande och resultat, från detalj till helhet, som gör Villa Meltem värd att prisas som en byggnad, med hög arkitektonisk kvalitet, som hör hemma på Gotland."

Mycket av förvaltningens arbete med att skapa värde med kunder och intressenter sker genom att skapa och utveckla gemensamma processer med interna kunder inom den egna förvaltningen eller inom Region Gotland.

Utveckla värdeskapande processer

Värdeskapande processer i Region Gotland utgår från behovet och nyttan för kunder och intressenter. Samhällsbyggnadsförvaltningens arbete för att skapa och utveckla gemensamma, värdeskapande processer inom förvaltningen och med andra delar av Region Gotland har utvecklats de senaste åren och samarbete sker bland annat internt mellan förvaltningens verksamheter och med teknikförvaltningens VA-avdelning och hamnkontoret.

Ett samarbete mellan avdelning bygglov och enhet geografisk information inleddes under våren med syftet att förbättra produkterna/tjänsterna som enhet geografisk information tar fram i bygglovsprocessen. Ett antal förändringar har gjorts och kommer att göras i NULA-riktlinjen som är ett hjälpmedel för beslut om nybyggnadskartor, utstakning och lägeskontroll. Under året har även ett samarbete inletts inom bygglovstillsyn i syfte att nyttja kompetensen och utrustningen hos mätningssingenjörerna för att underlätta tillsynsprocessen. Samarbetet har bland annat till kortare ledtiderna för framställning av nybyggnadskartor.

Enhet miljö- och hälsoskydd genomförda under hösten "kvalitetsveckan", en särskild satsning för att sätta fokus på kvalitetsutveckling och att koncentrerat arbeta med stödmaterial som används inom verksamheten samt med information på gotland.se och e-tjänster. Detta bidrar till att verksamheten kan utföra sitt uppdrag med högre effektivitet och kvalitet.

Förbättra verksamheten och skapa innovationer

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med både ständiga förbättringar och snabba innovativa förbättringar utifrån krav och behov.

Samhällsbyggnadsförvaltningen är bland annat långt framme inom digitalisering och lyfts ofta fram nationellt som ett bra exempel inom bland annat digitalisering av detaljplaner och översvämningskartan.

Under hösten påbörjades arbetet med planbeskrivningar och ett nytt sätt för dialog med kunder och intressenter genom det nya verktyget SEplan. Verktöget kommer att förenkla förståelsen och läsbarheten av detaljplaneförslag för kunder, intressenter och allmänheten.

3D-modell framtagen av enhet geografisk information till hamnavdelningen

Genom enhet geografisk information har ett samarbete mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och teknikförvaltningens hamnavdelning startats upp, där enheten nu producerar hamnkartor och muddringskartor av det data hamnavdelningen själva hämtar in. Tidigare har egenkontroll av vattendjup i Gotlands hamnar varit både kostsamt och tidkrävande då externa entreprenörer som har kunnat utföra detta endast finns på

fastlandet. Genom samarbetet mellan förvaltningarna har tidsåtgången kortats och kostnaderna för framtagandet har minskats. Geografisk information levererar kartor med djupangivelser, områden som är grundare än mudderdjup samt volym på muddermassor till hamnkontoret samt tar fram 3D-modeller med havsbotten, vattenyta, kajer och fartyg när önskemål om det finns. Från dessa modeller kan även filmer och bilder renderas ut. Hamnkontoret kan själva navigera runt i dessa 3D-modeller.

Vidare arbetar GIS-ingenjörerna med implementering av ny GIS-plattform som kommer att ge ett nyare och modernare verktyg för Region Gotlands drygt 300 GIS-användare. Det kommer att ge snabbare smidigare verktyg för handläggning av Region Gotlands många uppdrag.

Engagera och motivera medarbetare

Engagerade medarbetare känner sig uppskattade och respekterade, är engagerade i att utveckla god arbetsmiljö och ser sin roll i helheten. Detta uppnås genom kommunikation och delaktighet.

Under 2023 har samhällsbyggnadsförvaltningen arbetat för att öka helhetsförståelsen för samhällsbyggnadsprocessen bland annat genom att utveckla arbetet med introduktion för nya medarbetare, information från ledningsgruppen och att genomföra återkommande förvaltningsträffar som skapar möjligheter för information och dialog. Genom detta ökar förutsättningarna för att medarbetarna ska förstå sin roll i helheten och känna sig delaktiga vilket i sin tur påverkar engagemang och motivation positivt. Resultatet av arbetet syns i resultatet av medarbetarenkäten 2023 där engagemangsindexet har ökat jämfört med tidigare år.

Framåt tittar samhällsbyggnadsförvaltningen på möjligheten att införa en karriärtrappa eller liknande som kan ge medarbetare ytterligare utvecklingsmöjlighet som skapar engagemang och motivation.

Leda för hållbarhet

Under hela 2023 pågick arbetet med omorganisering av samhällsbyggnadsförvaltningen med syfte att utveckla förvaltningen och dess processer och på så sätt säkerställa nära ledarskap, god arbetsmiljö och god kvalitet i uppdragen.

Genom detta skapas förutsättningar för förvaltningens chefer till att aktivt stödja medarbetarna, ta tillvara på medarbetarnas kompetenser och mångfald samt skapa förutsättningar för kvalitet- och verksamhetsutveckling. Samtidigt skapas förutsättningar för förvaltningsledningen att arbeta strategiskt och långsiktigt.

Ett förvaltningsövergripande ledarforum har skapats inom samhällsbyggnadsprocessen, med syfte att stärka helhetssynen på samhällsbyggnadsprocessen.

Basera beslut på fakta

Beslutet om att omorganisera samhällsbyggnadsförvaltningen är ett resultat av en genomlysning av organisationen som genomfördes av en extern konsult. Konsulten gjorde en nulägesanalys genom dokumentstudier och intervjuer med ett trettiotal av samhällsbyggnadsförvaltningens medarbetare, fackliga representanter och chefer. Även representanter ifrån regionstyrelseförvaltningen intervjuades. Utifrån nulägesanalysen och konsultens utvecklingsförslag togs ett förslag på omorganisering. Omorganisationen är ett exempel på ett noga övervägt beslut baserat på fakta. För mer om omorganiseringen se *7 Väsentliga personalförhållanden*.

Ytterligare ett exempel är enhet livsmedel och alkohol där samtliga medarbetare inom livsmedelskontrollen har varit involverade i insamlandet av fakta inför nya riskklassningsbeslut. Analysarbetet har sedan legat till grund för beslut om framtida organisation av Livsmedelskontrollen i Region Gotland

6.1 Inkomna synpunkter

Det har kommit in 91 stycken synpunkter till miljö- och byggnämnden under 2023.

Många ärenden handlade om olovliga åtgärder och en del av dessa ärenden har flyttats över till pågående tillsynsärenden. Ett stort antal ärenden var synpunkter på bygglov och bygglovshanteringen. Det har varit svårt att besvara alla synpunkter inom utsatt tid när det gäller bygglovsfrågor. I slutet av året har en bättring skett och det är kortare hanteringstid på de synpunkter som inkommer.

Det var även många ärenden som rörde tekniska nämnden, men som felaktigt hade registrerats hos miljö- och byggnämnden. Ärendena har avslutats och flyttats över till tekniska nämnden. Det kan vara svårt att veta vilken nämnd synpunkterna ska skickas till, då miljö- och byggnämnden och tekniska nämnden har flera gemensamma beröringspunkter.

Inom miljöområdet har det inkommit ett mindre antal ärenden och de har besvarats snabbt. En del ärenden har flyttats över och hanterats i miljö- och hälsoskyddsverksamhetens ärendehanteringssystem.

Enstaka ärenden berörde regionstyrelseförvaltningen/regionstyrelsen och flyttades över till regionstyrelsen.

Övriga synpunktsärenden handlade om alkohol, livsmedel, hemsida och e-tjänster, beröm samt förbättringsförslag. Det var ett fåtal ärenden och de hanterades snabbt när de inkom.

7 Väsentliga personalförhållanden

Under 2022 identifierade samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsgrupp ett behov av att utveckla förvaltningens organisation för att möta omvärldens förändringar, krav och förväntningar. De senaste årens medarbetarundersökningar visar även att ledarskap, påverkan över arbete och rimlig stress, särskilt för förvaltningens chefer, är områden med negativ utveckling. Under hösten 2022 beslutade ledningsgruppen att göra en djupare nulägesanalys och utifrån detta samt utifrån rekommendationer från anlitade organisationskonsulter tog ledningsgruppen under våren 2023 fram ett förslag till en ny organisation. Under juni fattades beslut om en ny organisation för samhällsbyggnadsförvaltningen efter enighet i förvaltningens samverkan. Syftet med den nya organisationen är att ge bättre förutsättningar att vara en attraktiv arbetsgivare med ett nära ledarskap för att behålla och utveckla medarbetare samt för att utveckla processer och säkerställa leverans.

Den nya organisationen innebär att förvaltningen organiseras om till sex avdelningar (inklusive räddningstjänsten). Avdelningarna för bygglov, planering och geografisk information samt miljö och livsmedel kommer att ha vardera tre enheter.

Implementeringen av den nya organisationen startade under hösten efter det att nya avdelningschefer rekryterats. Innan årsskiftet genomfördes även rekrytering av nya enhetschefer vilka planeras att påbörja sina tjänster i början av 2024.

Under året har en regionarkitekt rekryterats, vilket är Sveriges första med denna befattning. Enhet förvaltningsstöd har förstärkts med en kommunikatör tillsvidare vilket skapar bättre förutsättningar till intern och extern kommunikation, som också ger större förutsättningar att arbeta aktivt och strategiskt för att stärka arbetsgivarvarumärket.

Regionantikvariefunktionen har varit under hög belastning och är i behov av att förstärkas under kommande år. Region Gotland har under året fått ett uppdrag att ändra en detaljplan inom Slite samhälle för att möjliggöra för en fabriksutveckling där cementtillverkning behöver ställas om genom att fånga in och lagra koldioxid. Utifrån detta stora och komplexa uppdrag har förvaltningen även under slutet av året påbörjat rekryteringen av en senior projektledare. Även en senior projektledare har rekryterats för den fortsatta samhällsbyggnadsutvecklingen av Visborg.

Den senaste medarbetarundersökningen från hösten 2023 visar en stark positiv utveckling för nästan alla index samt eNPS (attraktiv arbetsgivare) och för hållbart medarbetarengagemang (HME). Det är en något högre andel engagerade medarbetare och ledarskapet hos närmsta chef har utvecklats markant inom förvaltningen totalt sett. Chefer sammantaget har blivit bättre på allt i ledarskap, men framförallt ge feedback, uttala tydliga förväntningar och att ge stöd till medarbetare. Fler medarbetare har förtroende för förvaltningsledningen och information från ledning har förbättrats.

7.1 Lönebildning

Samhällsbyggnadsförvaltningen fick extra medel för de identifierade bristyrkena i lönerevisionen 2022 och samma yrkesgrupper blev även prioriterade i lönerevisionen 2023 samt ingenjörer från mark och exploatering som har tillkommit till samhällsbyggnadsförvaltningen från oktober 2022.

Totalt höjdes lönerna inom förvaltningen med 4,24 procent efter 2023 års lönerevision. Historiskt sett kan det dock konstateras att de bristyrkessatsningar som görs inte sällan

följer de satsningar som andra kommuner gör, vilket innebär att effekterna inte blir så stora som önskat.

En stor andel av Region Gotlands yrken är svåra att rekrytera gällande att hitta rätt kompetens avseende utbildning och erfarenhet. Samhällsbyggnadsförvaltningen har flera svårrekryterade så kallade bristyrken, så som mark- och exploateringsingenjörer, bygglovshandläggare, byggnadsinspektör, mät- och kartingenjörer, miljöskyddsinspektör, livsmedelsinspektör, fysiska planerare och brandmän. Vid rekrytering och i arbetet med att behålla dessa grupper konkurrerar samhällsbyggnadsförvaltningen också med arbetsgivare utanför kommunal sektor, där lönebilderna ofta ligger högre. En gemensam faktor för ovanstående grupper är att det är svårt att ersätta medarbetare som slutar och att det vid rekrytering krävs en omfattande introduktion för nya medarbetare som inte har den kompetens som krävs för ett särskilt yrke.

Förvaltningen har glädjande nog inte identifierat något behov av särskilda jämställdhetsåtgärder utan kan konstatera att det råder en jämställd lönebild i förvaltningen.

7.2 Personalvolym

I och med att enheten för mark- och exploatering flyttades till samhällsbyggnadsförvaltningen från teknikförvaltningen under 2022 ökade antalet årsarbetare för samhällsbyggnadsförvaltningen med elva medarbetare. På enhet plan ökade personalvolymen från 14 medarbetare under 2020 till 23 medarbetare i september 2023. Detta har gett bättre förutsättningar för att arbeta med ärendebalansen och inflödet av ärenden samt påverkat arbetsmiljön till det bättre. Det råder dock fortsatt en stor obalans mellan givna uppdrag och tillgängliga resurser på helheten, vilket inkluderar andra yrkeskategorier än bara planarkitekter. Förvaltningsstöd har under året förstärkt med en kommunikatör och en verksamhetsutvecklare med inriktning kommunikation för att kunna ge ett ännu mer aktivt och strategiskt stöd till verksamheterna utifrån att uppdragen utvecklas och förändras. Den faktiskt arbetade tiden (tjänstledighet, sjukfrånvaro, semester med mera borträknat) är på ungefär samma nivå som 2022.

	Antal anställda Nov 2023	Förändring mot Nov 2022	Antal årsarbet enl anst avtal Nov 2023	Förändring mot Nov 2022
Alla anställningsformer	141	3	140	3
Tillsvidare	134	3	133	3
Tidsbegränsad	7	0	7	0

Antal anställda: Antal anställda personer. Antal årsarbetare enl. anställningsavtal: Summan av överenskommen sysselsättningsgrad uttryckt i årsarbetare.

	Heltidsarbetare Jan - Nov 2023	Heltidsarbetare Jan - Nov 2022	Förändring
21000 Miljö- och byggnämnden	105.5	95.9	9.6
2100010 Förvaltningsstöd	8.5	6.3	2.3
2100020 Stadsarkitekt	2.3	3.3	-1.0
2100030 Bygglov	28.0	30.6	-2.5
2100040 Plan	13.8	13.3	0.5
2100050 GIS	9.5	9.2	0.3
2100060 Livsmedel & Alkohol	12.6	10.8	1.8
2100070 Miljöskydd	21.0	20.3	0.6
2100080 Mark och exploatering	9.8	2.1	7.6

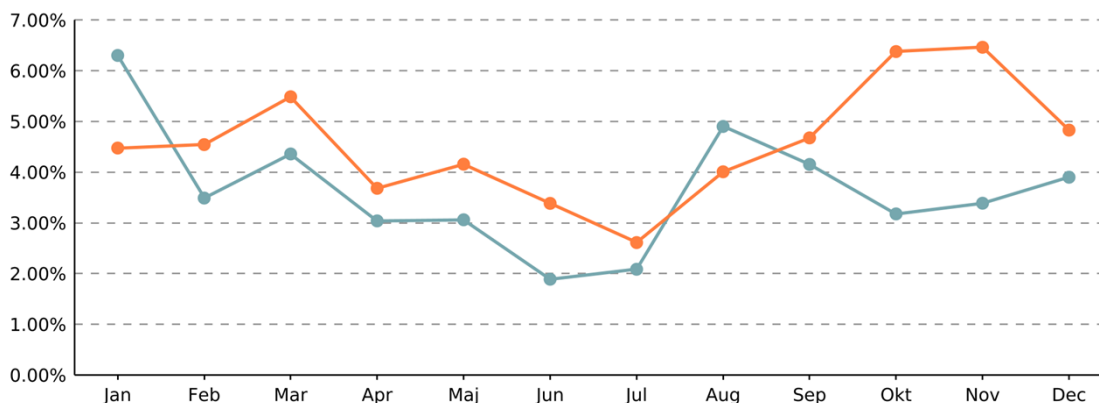
Här visas faktisk arbetad tid (produktionstid) uttryckt i heltidsarbetare. Den tid en anställd är ledig/frånvarande (ej produktionstid) är borträknad. Tabellen presenteras med en decimal vilket innebär att viss avrundning sker.

7.3 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron för förvaltningen är i stort sett oförändrad jämfört med samma period 2022. Under slutet av året kan vi konstatera ett högre sjuktal jämfört med 2022 vilket kan förklaras med en ökning av Covid-19 och influensa. Under året har förvaltningen ett lägre sjuktal i jämförelse med Region Gotland som helhet.

	Sjuktal % Jan - Nov 2023	Sjuktal % Jan - Nov 2022	Förändring % enheter
Alla	4.55%	3.62%	0.93
Kvinna	4.34%	2.69%	1.65
Man	4.84%	4.75%	0.09

Sjuktal visar hur stor andel av den avtalade anställningstiden för perioden anställda varit frånvarande p.g.a. sjukdom.

Här visas sjuktal månad för månad under 2023 (orange linje) samt sjuktal månad för månad under 2022 (blå linje).

8 Ekonomisk uppföljning

8.1 Årets resultat

2023 års resultat visar ett underskott med 5 554 tkr (2022: -5 044 tkr).

Intäkterna för året slutade på -17 566 tkr under budgeterad vilket påverkar resultatet negativt. Kostnaderna blev även lägre än budget med 12 012 tkr vilket påverkat resultatet positivt dock inte till en ekonomi i balans.

Avdelning bygglov och enheterna plan, geografisk information, livsmedel- och alkohol samt miljöskydd har de största underskotten, det är lägre intäkter som bidragit till detta förutom inom livsmedel- och alkohol.

Ärendeströmningen har framför allt påverkat intäkterna negativt för geografisk information och bygglov vilket sannolikt beror på ett osäkert omvärldsläge med lågkonjunktur. Mellan 2021 och 2023 har antal inkomna ärenden för geografisk information minskat med 34 procent och för bygglov 36 procent. Förutom färre antal ärenden har avdelning bygglov reducerade bygglovsavgifter som uppgick till 2 333 tkr (2022 5 502 tkr). Vidare har en hög arbetsbelastning på förvaltningens enheter och att flera enheter har medarbetare som deltar i olika projekt som inte är intäktbringande uppgifter påverkat intäkterna negativt exempelvis arbetet med översiktsplan, klimatanpassningsplanen, grönplanen och samordnar Region Gotlands arbete med miljö kvalitetsnorm för luft (PM10). Enheten Geografisk information har arbetat med att se efter nya uppdrag inom Region Gotland samt med att utveckla och effektivisera processen för framställning av nybyggnadskartor. Flera nya samarbeten har inletts under 2023 för att ge alternativa intäkter och arbetsuppgifter, bland annat med avdelning Bygglov samt projektavdelningen och hamnkontoret som tillhör teknikförvaltningen.

En översyn av alla verksamheters timtaxor genomfördes under 2023. Utöver det återstår ett arbete med att kvalitetssäkra arbetstidsåtgången inom alla moment innan en ny taxekonstruktion kan beslutas i regionfullmäktige. Den nya taxan förväntas ha effekt först under andra halvan av 2024. Ny taxa för detaljplaner och planbesked togs fram under våren 2023. Den taxan godkändes av miljö- och byggnämnden i maj och har antagits av regionfullmäktige. Enhet plan har arbetat med att ta fram tydligare avtal vid nytecknande av plankostnadsavtal med möjlighet till delfakturerings.

För livsmedel- och alkohol var det högre kostnader som bidragit till ett negativt resultat. En ny livsmedelsklassning har genomförts under 2023 och den var ofinansierad.

Livsmedelsverket ställde krav på kommunerna att ny riskklassning skulle vara genomförd under 2023 så att kommunerna utför livsmedelskontroll enligt den nya modellen med start första januari 2024. Samhällsbyggnadsförvaltningen äskade medel motsvarande en heltidstjänst för detta arbete men fick avslag. Arbetet utfördes därför utan finansiering. Avdelning bygglov har förutom lägre intäkter haft kostnader för kundtjänst hos teknikförvaltningen som varit ofinansierad sen den startade upp 2021. Vidare har även en satsning på avdelningen inom arbetsmiljö bidragit till högre kostnader under 2023.

Kontostruktur	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse 2023	Utfall 2022
Resultat	-61 936	-67 490	-5 554	-46 167
INTÄKTER	88 151	70 586	-17 566	65 929
Taxor och Avgifter	51 942	35 210	-16 731	39 872
Statsbidrag	4 697	2 546	-2 151	4 724
Försäljning vara/tjänst	2 840	2 222	-618	2 318
Intern resursfördelning	20 802	21 870	1 068	19 016
Övriga intäkter	7 871	8 738	867	
KOSTNADER	-150 087	-138 075	12 012	-112 096
Personal	-96 441	-89 967	6 474	-75 501
Köp av tjänst	-19 530	-15 775	3 755	-9 140
Förbrukn. mtrl	-399	-466	-67	-773
Lokaler	-9 918	-8 843	1 075	-7 300
Avskrivn. internränta	-1 873	-1 852	21	-844
Intern resursfördelning	-17 452	-17 492	-40	-15 732
Övriga kostnader	-4 474	-3 681	793	-2 807

I tabellen visas intäkter och kostnader för perioden, både budgeterade och redovisade samt budgetavvikelsen i tkr. I sista kolumnen finns även fjolårets redovisade intäkter och kostnader för perioden.

8.2 Nettokostnadsutveckling

Nettokostnadsutvecklingen för 2023 blev 45 procent högre jämfört med samma period 2022. Siffrorna mellan åren är inte jämförbara eftersom enhet mark- och exploatering flyttade till samhällsbyggnadsförvaltningen under hösten 2022 och blir jämförbar först under 2024. Dock kan noteras att statsbidrag sjunkit rejält och det beror på att fler externt finansierade projekt har avslutats eller flyttas inom Region Gotland exempelvis energirådgivningen. Även utfallet för övriga intäkter hade en stor differens vilken bestod till största delen av hyror och arrenden från enhet mark- och exploatering.

Kontostruktur	Utfall 2023	Utfall 2022	Förändring	Förändring %
Resultat	-67 490	-46 167	-21 323	46%
INTÄKTER	70 586	65 929	4 656	7%
Taxor och Avgifter	35 210	39 872	-4 661	-12%
Statsbidrag	2 546	4 724	-2 178	-46%
Försäljning vara/tjänst	2 222	2 318	-96	-4%
Intern resursfördelning	21 870	19 016	2 854	15%
Övriga intäkter	8 738		8 738	
KOSTNADER	-138 075	-112 096	-25 979	23%
Personal	-89 967	-75 501	-14 466	19%
Köp av tjänst	-15 775	-9 140	-6 634	73%
Förbrukn. mtrl	-466	-773	307	-40%
Lokaler	-8 843	-7 300	-1 543	21%
Avskrivn. internränta	-1 852	-844	-1 008	120%
Intern resursfördelning	-17 492	-15 732	-1 760	11%
Övriga kostnader	-3 681	-2 807	-874	31%

I tabellen redovisas periodens faktiska intäkter och kostnader för innevarande år och föregående år i tkr. I kolumn tre och fyra visas förändringen mellan åren i tkr respektive procent.

8.3 Investeringar

Den totala investeringsbudgeten för exploatering uppgick 2023 till 78,8 miljoner kronor inklusive de projektmedel som förts över till teknikförvaltningens projektavdelning. Förbrukade investeringsmedel uppgick vid årsskiftet till 74,2 mnkr.

Samhällsbyggnadsförvaltningen lämnar förslag till kompletteringsbudget för exploateringsverksamheten år 2024 på totalt 67,6 mnkr varav 65,9 av dessa är för Stadsutveckling Visborg.

Att alla investeringsmedel inte togs i anspråk under 2023 beror dels på att projekt Stadsutveckling Visborg har startats om och en ny kalkyl för projektet kommer presenteras i exploateringsplan och budget 2025-2029. Inga nya investeringsmedel har sökts inför 2024 för projekt Stadsutveckling Visborg utan befintliga investeringsmedel kompletteringsbudgeteras från 2023. Projektet Industrimark Visby kunde inte startas upp förrän under hösten 2023 på grund av att personella resurser saknades inom olika kompetenser och därav har inga investeringsmedel hunnit förbrukats under 2023.

Exploateringsprojekt Artilleriet har slutförts och slutrapporterats under 2023. Exploateringsprojekt för samordning av kvarteret Järnvägen pågår och har medfört investeringar under 2023. Den cykelväg som ska byggas på Såpsjudaren är påbörjad och kommer byggas ut 2024.

Projektnummer som börjar på 1 avser infrastrukturinvesteringar och projektnummer som börjar på 8 avser utgifter för iordningställande av mark inför försäljning.

I kolumnen Aktuell Prognos 2024 finns äskade medel upptaget för i exploateringsplan och budget för respektive projekt.

Projektstruktur	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse 2023	Aktuell prognos 2023	Aktuell prognos 2024
Investeringsprojekt exploatering	-77 736	-396	77 340	-3 558	-27 500
12189 Expl Park Gråbo		0	0		
12190 Expl Vägar Visborg		0	0		
12191 Expl GC-vägar Visborg		0	0		
18101 Expl Järnvägen Gata/park	-827		827	-2 450	-3 300
18102 Expl Industrimark Gata/pa	-1 900		1 900	0	-10 200
18103 Expl Gråbo Gata/park	-3 000		3 000		-9 700
18104 Expl Såpsjudaren 1 Gata/pa	-693		693	-693	0
18105 Samtl gatuproj Visborg	-14 506		14 506		
18106 Exploat yttre A7 etapp 3	-913		913		
18301 Expl Industrimark VA	-200		200	0	-1 500
18302 Samtl VA-proj Visborg	-51 626		51 626		
80107 Expl Järnvägen 3		-19	-19	-15	
80115 Industrimark	-1 000		1 000	0	-1 000
80116 Gråbo 1:3		-35	-35		
80120 Visby Hällarna 1:7(järnv)		-342	-342	-400	-1 800
80123 Expl Järnvägen	-3 071	0	3 071	0	0

I nedanstående tabell visas beslutat budget för 2023, utfall och prognos 2023 samt inmatad prognos för 2024 gällande investeringar exklusive exploatering. Projektnummer som börjar på 14 avser utgifter inför försäljning av fastighet.

På grund av lägre intäkter har alla investeringar skjutits på framtiden inom enhet Geografisk information. Dialog har förts med fordonsorganisationen inom Region Gotland, eftersom samtliga bilar borde bytas ut på grund av ålder. Investeringskostnaden för inredningen i bilarna gör dock bytet orimligt och bilarna slits mindre när ärendemängden minskar.

Projektstruktur	Budget 2023	Utfall 2023 Jan-Dec	Avvikelse budget 2023	Aktuell prognos 2023	Aktuell prognos 2024
Investeringsprojekt exkl exploatering	-500	-3 727	-1 610	-500	-500
14000 Förvärv/ kommande försälj		-3 268	-3 268		
14040 Försäljning Fastighet		-420	-420		
14090 Försäljn inom AKTIVAF		-38	-38		
21500 Investeringspott	-500		500	-500	-500

9 Verksamhetsmått

Bygglov och förhandsbesked*	2023	2022	2021	2020	2019
Antal ärenden, ingående balans	369	559	493	393	395
• varav under komplettering	185	197	-	-	100
Antal inkomna ärenden	889	1 166	1 389	1 224	1 199
• varav förhandsbesked	889	176	202	144	128
Antal beslut	973	1 356	1 323	1 124	1 294
• varav förhandsbesked	119	201	160	135	147
Antal ärenden utgående balans	285	460	559	493	393
• varav under komplettering	132	185	197	-	-

*Ärendetyper som omfattas av kravet på tio veckors handläggningstid enligt plan- och bygglagen.

Detaljplan och översiktlig planering	2023	2022	2021	2020	2019
Antal beslut om planbesked	11	26	25	21	33
• varav positiva	5	7	14	10	-
• varav negativa	6	19	11	11	-
Antal återkallade/avbrutna planbesked	12	21	4	1	-
Antal ärenden under handläggning, ingående balans	96	124	125	121	125
Antal inkomna ärenden	14	27	30	25	30
Antagna planer (dpl och öpl)	1	5	2	3	8
Antal ärenden under handläggning, utgående balans	94	96	124	125	121

Geografisk information	2023	2022	2021	2020	2019
Antal ärenden under handläggning	87	184	164	172	374
Antal inkomna ärenden	352	384	537	453	449
Antagna producerade kart- och mättningsärenden	372	358	522	461	651
Antal ärenden under handläggning, utgående balans	145	87	184	164	172

Inspektion/besök och tillsyn	2023	2022	2021	2020	2019
Livsmedelsrörelser, inspektioner/besök	995	972	736	705	911
Miljöfarlig verksamhet inspektioner/besök	419	514	447	348	542
Antal beslut om enskilt avlopp	341	329	412	650	525

Mark- och exploatering	2023
Antal förstudier	1
Antal fastigheter som har sålts	8
Antal fastigheter som har förvärvats	1
Antal markupplåtelse som har genomförts	24
Antal markanvisningar	2

Nöjd kund-index (SKR Insikt)	2022*	2021	2020	2019	Rikssnitt 2022
Bygglov	39	35	48	54	70
Livsmedelskontroll	75	73	71	72	79
Miljö- och hälsoskydd	63	69	63	62	73
Serveringstillstånd	69	76	74	71	79

Nöjd kund-index för miljö- och byggnämndens verksamheter. SKR använder följande NKI-gradering: 80 eller högre: Mycket högt, 70 till 79: Högt, 62 till 69: Godkänt, 50 till 61: Lågt, 50 eller lägre: Mycket lågt.

*Senaste resultat är för 2022. NKI för 2023 publiceras i april 2024.